דתנן לא כותבין במחובר וכו'. הך סוגיא וכסמוך נמי דמוקי רב אשי מתניתין כר' יהודה אתיא כרים לקים דפ"ב (נקמן דף כח:) דמוקי מתניתין כר"מ דתחתו שניו דמשמע תחתיה ממש אבל רבי יוחנן ושמואל מוקי התם מתניתין כרבי אלעזר ותחתו אתורף קאי כלומר שיימו כמו תורה תחתונה ניתנה דס"ל הניזקין (נקמן דף ס:) ושמואל ורבי יוחנן נמי יש להוכיח דר"מ לא בעי כתיבה לשמה כדמסיק בסמוך מדרב נחמן דאמר לאומר היה ר"מ אפילו מלאו באשפה כו' וא"ת והיכי מוכח מהכא דלא בעי כתיבה לשמה דילמא לכתחילה בעי כתיבה לשמה כדבעי לכתחילה בתנוס וי"ל דאפילו אי לכתחילה בעי כתיבה לשמה לא מיתוקמא מתני' כוותיה כיון דדיעבד כשר לא היו מתקנין לומר בפ"ג ועוד דתנן ברים פ"ב (נקמן דף פו:) דאי לא אמר בפני נכתב פסול ותימה לר"י דהכא משמע דלא מיתוקמא מתני' כר"מ משום דר"מ לא בעי כתיבה לשמה ולקמן (דף ה:) תניא בהדיא המביא גט ממדינת הים נתנו לה ולא אמר בפ"ג ובפני נחתם יוצא והולך ממזר דברי ר"מ וברבא ניחא דבעי בפני נכתב דלא ליתי לאיחלופי והא דאמר רב נחמן בסמוך דלר"מ מלאו באשפה כשר הייט כשהבעל עצמו נותנו לה לו בא"י אבל אולה גט ממדינת הים לרך שילאה הצליח כתיבה הגט שיוכל לומר בפני נכתב דלא ליתי לאיחלופי אבל לרבה קשה דליית טעמא דאיחלופי אף לפי המסקנא דרבה אית ליה דרבא דפירש: **שלשה** גיטין פסולים. איכא דמוקי בפ' בתרא (נקמן דף פו:) הך מתני' כר"מ אע"ג דאית ליה לר"מ כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין הולד ממזר אור"ת דהכא הייט טעמא דהולד כשר דכך היה המטבע אלא יפסל הולד בהיכר אלשה ואע"ג דר"מ סבר וכתב הייט ותחתם מ"מ כשר הולד בכתב ידו ואין עליו עדים דכיון שהבעל עצמו כתב אין לך חתימה גדולה מזו ואין בו אלא עד אחד למ"ד בפ' בתרא (ג"ז שם) כתב ידו ועד שניו שפיר אלא למ"ד כתב סופר ועד קשה ניחוש דשמא סופר כתבו להתלמד וזרקו לאשפה וכתתה האשה והחתימה עליו עד אחד ואין כאן שניים וי"ל שהסופרים חוששים למכשול וגזרין בכך ומיהו אין רגילות להזהר לגמרי שתחשב כתיבת סופר כעד אחד: **כתב** בכתב ידו ואין עליו עדים. טעמא דפסול משום שיוכל לכתוב הזמן כמו שירצה והוי כאין בו זמן וא"ת בשלמא למ"ד בפ"ב (נקמן דף יז.) דתקע זמן בגיטין שלא יתפה על בת אחותו הכא בכתב ידו נמי איכא למיחש שמא יתפה אבל למאן דמפרש התם דתקינו זמן משום פירי קשה לר"י מה חשש יש בכתב ידו ואם יש לחוש שיקדים זמן לטובת האשה אע"פ שבא לגרשה ולעשות עמה קטיגיא שתגבה מלקוחות שמכר להם פירות ביניתים מאותו הזמן הכתוב בגט עד עכשיו כמו שאנו חוסדין את האשה גבי שובר כתובה בסוף שניים לחזין (ב"מ דף יט.) א"כ לא נסמוך עליו לטרוף לקוחות מזמן הכתוב בו וי"ל דודאי היינו נאמן ולכך פסלוהו לדפעמים תפסיד האשה שלא כדין כשיכתוב הבעל יום שעומד בו ולא יקדים הזמן ואז היה לה לטרוף לקוחות מזמן הכתוב והיא לא תוכל לטרוף לפי שאנו חוסדין אותו שהקדים הזמן ולכך פסלוהו דהשתא בדין לא תטרוף האשה מזמן הכתוב כיון שהגט פסול דדוקא בגט כשר גובה מיום הכתיבה ועי"ל דחיישינן דאמר הכתיבה מיד תתפוס הפירות ותאמר שכבר נתגרשה מזמן הכתוב בו: **יש** בו זמן ואין בו אלא עד אחד. למ"ד כתב ידו ועד שניו תנא כתב בכתב ידו ואין עליו עדים לאשמועינן דאפ"ה הולך כשר וסיפא דאין בו אלא עד אחד אילטריך דאפ"ה לא תנשא לכתחילה: **יש** בו זמן. גרשה ה"ה דאין בו זמן אלא לאשמועינן אע"ג דיש בו זמן לא תינשא לכתחילה: **רבי** אלעזר אומר אפילו אין עליו עדים כו'. וא"ת דילמא דוקא כתב בכתב ידו או בעד אחד דאיירי ת"ק מכשיר ר"א וי"ל דהלשון אפילו אין עליו עדים משמע דאין עליו עדים כלל ועוד דקתני דאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם משמע דבעדי מסירה לחוד סגי וגרשה לר"י דאף לכתחילה מכשיר ר' אלעזר בעדי מסירה כדפירש בקונטרס מדקתני לקמן בפ"ב (דף כח:) אין כותבין על הנייר מחוק וחכמים מכשירין ואמר מאן חכמים ר"א דאמר עדי מסירה כרתי ומשמע מכשירין וכותבין והתנן בהשולח (נקמן דף לד:) התקין ר"ג שיהו העדים חותמין על הגט לא שצריך לעשות כן אלא תיקן שילמד להם לעשות כן שלא יצטרכו לעדי מסירה כשירצו להרחות גרשה הגט והגט אבל אם בא לסמוך לכתחילה לעדי מסירה סומכין: **וגובה** מנכסים משועבדים. לשון שני פי' בקונטרס אם שטר מלוה הוא גובה מנכסים משועבדים וכן גרשה לר"ת עיקר דאפילו בשאר שטרות גובה בעדי מסירה מנכסים משועבדים כדמשמע בפ' בתרא (נקמן דף פו:) דאמר רב הלכה כר"א בגיטין ובשאר שטרות לא והא קתני וגובה מנכסים משועבדים אלמא דר"א איירי נמי בשאר שטרות וקשה דאמר בגט פשוט (ב"ב דף קטו.) הוחזק כתב ידו בב"ד מהו פי' מהו שיגבה ממשעבדי ומייתי מהך דגיטין דקתני וגובה מנכסים משועבדים ומשני שאני התם דאיכא כתובה משמע דדוקא בגט איירי ולא בשאר שטרות ורש"ס גרס התם שאני התם דמשמע כתיבה שיעבד נפשיה פירוש כשנכתב השטר נכתב כדי למוסרו בפני עדים שיהו עדי מסירה כרתי ותימה והוי קול כאילו עדים חתומים אבל נעיל איבעיא לן הוחזק כתב ידו בב"ד ומסר ביו לבין עצמו ולא נתכוון אלא להודאה ולא לעשות שטר שיהיה לו קול והתם לא יועיל אפילו איתחזק בב"ד ורבינו חננאל פי' דהתיא דגט פשוט (שם דף קטו.) פליגא אההיא דהמגרש (נקמן דף פו:) ופסק רבינו חננאל שיש לסמוך אההיא דגט פשוט ולא מגבינן בעדי מסירה אלא מבני חרי והא דפריך סתמא דהש"ס בפירקין (דף יח.) גבי שטר פרסתה דמסרי בחפי שהדי ישראל אי הכי ממשעבדי כמו ליגבי לא קשה לפסק רבינו חננאל דמיירי בחתימי עליה שהדי עובדי כוכבים הדיוטות כדפי' בקונטרס ומשום הכי ס"ד דגבי ממשעבדי כיון דמסרי בחפי שהדי ישראל חשיבי הכך הדיוטות כערכאות וגם מלשון הקונטרס מוכיח לקמן דלא גבי ממשעבדי אלא בעדי חתימה: **וכי** לא בעי רבי מאיר כתיבה לשמה מדאורייתא אבל מדרבנן בעי. ופסול בדיעבד דבעינן אחר לא מתוקמא מתניתין כוותיה כדפיר' לעיל ואם תאמר ומאי שנא ממאמר דאמר לעיל אין כותבין לכתחילה אבל בדיעבד כשר אפילו מדרבנן דמדאורייתא אין חילוק בין לכתחילה לדיעבד ויש לומר דהשתא מוקי ההיא מתניתין דמאמר כרבי אלעזר ותחתו אתורף קאי:

ותחתו

ברש"י ד"ה ולא בעי ר"ת חתימה ופליג עליה ר"ח וכו'. ק"ל הא י"ל כפשוטו על הת"ק דמה דתולה דוקא שהוא כתב ידו אבל דהתם סופר ואין עליו עדים אפילו בדיעבד פסול בזה הוסיף ר"ת דאע"פ שאינו כתב ידו ואין עליו עדים כשר כתנן לה בפני עדים ואלוני דבריי רש"י היה אפשר לפרש דכיון דת"ק קולא שם פסול במה דפסיל לכתחילה לא הוי ליה לר"ת לאיקנו כשר במה דפסול לכתחילה וסוג"ל דהולך כשר. אח"כ כתב לי אבדי הרב מהו' שמואל בנימין נ"י שכבר עמד בזה הגאון בס"ז בספרו תפארת שמואל למהרש"ק:

מהגה

דחיית הגאון

נקמן כח:

ב"ב קטו. לקמן יז: פו. אינו נראה פשוט דליג אלא לבבלי שכאן פשיטא איקר דקאיא ותוכן הישגרים יק רקע לקאיא

מהגה

סדה על תיאורות לשאלה מאין תנא דשנתנו (לפי טעת רבא)

לקמן כב. כו: כתובות פה.